

Med medborgaren i centrum

Regeringens strategi för en digitalt samverkande statsförvaltning

Innehåll

Innehåll.....	1
Sammanfattning.....	2
Inledning	3
Mål	5
Mål: En enklare vardag för medborgare	5
Delmål 1: Digitala tjänster ska utformas efter användarnas behov	6
Delmål 2: Digitala tjänster ska vara enkla och säkra att använda.....	6
Delmål 3: Det ska bli lättare att hitta rätt digital tjänst.....	6
Mål: Öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet	6
Delmål 4: Det ska bli lättare att hitta och använda öppna data.....	7
Delmål 5: Fler ska kunna tillhandahålla statens digitala tjänster	7
Delmål 6: Möjligheter till insyn och delaktighet i verksamheten ska öka.....	7
Mål: Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.....	8
Delmål 7: Statsförvaltningens informationsutbyte ska bygga på gemensamma standarder.....	8
Delmål 8: Statsförvaltningens informationssäkerhet ska förbättras	8
Delmål 9: Statsförvaltningens verksamhet ska effektiviseras genom ökad digitalisering.....	8
Styrning och uppföljning av förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt.....	10
Förvaltningen av befintliga förvaltningsgemensamma digitala tjänster	10
Myndighetsövergripande behovsanalys.....	10
Samordnat genomförande av nya gemensamma digitala tjänster	10
Uppföljning av digitala samverkansprojekt.....	11
Regelverk för samordnad informationshantering.....	11
Samverkan med andra aktörer.....	11
Förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatser	13
Enklare vardag för medborgare.....	13
Öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet	14
Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten	15

Sammanfattning

It skapar nya möjligheter för statsförvaltningen att bli mer innovativ och samverkande. Genom att samverka digitalt kan myndigheternas kontakter med medborgarna förenklas, innovation och delaktighet stödjas, samtidigt som statsförvaltningens effektivitet och kvalitet ytterligare kan höjas.

I strategin beskrivs regeringens målsättningar för arbetet med att förstärka myndigheternas förmåga att samverka digitalt i förvaltningsgemensamma it-frågor.

Fler förvaltningsgemensamma digitala tjänster ska bidra till att förenkla vardagen för privatpersoner och företag. De ska utformas efter användarnas behov, vara enkla och säkra att använda, och vara lätta för medborgare att hitta. Genom att göra det lättare att hitta och använda sådan statlig information som kan vidareutnyttjas och sådana statliga tjänster som har gränssnitt som kan användas av andra system ska innovation stödjas. Publicering av offentlig information via internet och användning av sociala medier ska öka möjligheterna till insyn och delaktighet. Kvaliteten och effektiviteten i statsförvaltningen ska öka genom standardiserad informationshantering, förbättrad informationssäkerhet och digitaliserade processer. En viktig utgångspunkt i all utveckling av statsförvaltningens tjänster är att effektivitet och service alltid måste vägas mot skyddet för den enskildes integritet och behov av sekretesskydd.

Målen ska ligga till grund för regeringens koordinering och prioritering av förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt.

Inledning

Den svenska statsförvaltningen har varit framgångsrik i att använda it för att förenkla kontakterna med medborgarna och effektivisera myndigheternas verksamheter. Däremot har myndigheterna haft svårare att samverka kring de möjligheter till förenkling och effektivisering som it skapar. Det gäller exempelvis förbättrad service genom samverkande digitala tjänster, att dela och återanvända digitala lösningar för ökad effektivitet, samt att tillhandahålla information från offentliga handlingar på ett samordnat sätt.

Detta är regeringens strategi för förvaltningsgemensamma it-frågor i statsförvaltningen. Det är ett policydokument som beskriver regeringens målsättningar för digitala tjänster som är gemensamma för hela statsförvaltningen, s.k. förvaltningsgemensamma tjänster. Exempel på den typen av tjänster är Mina meddelanden, öppnadata.se och elektroniska beställningar. Strategin adresserar regeringens arbete med att förbättra statsförvaltningens förmåga att samverka digitalt. Strategin kompletterar, men omfattar inte, myndighetsövergripande it-frågor i sektorsspecifika projekt som till exempel arbetet med att utveckla rättsväsendets informationsförsörjning i statsförvaltningen.

En förutsättning för att förvaltningsgemensamma digitala tjänster ska kunna utvecklas snabbt och effektivt är att myndigheterna tillsammans kan identifiera förvaltningsgemensamma behov, prioritera mellan olika initiativ och identifiera nödvändiga regelförändringar. För att de ska kunna göra detta behöver samordningen av utvecklingsarbetet beträffande förvaltningsgemensamma digitala tjänster förstärkas, se propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175). Utgångspunkten för en förbättrad styrning av dessa projekt är att bygga vidare på de goda erfarenheter som myndigheterna har gjort. Samtidigt måste förutsättningarna förbättras för myndigheterna att lösa problem i samverkan. Därmed kan möjligheter tillvaratas som ingen enskild myndighet kan hantera.

Regeringen har sedan 2007 förbättrat samordningen av det digitala utvecklingsarbetet inom statsförvaltningen.

Samtliga statliga myndigheter har genom myndighetsförordningen (2007:515) fått en generell skyldighet att samarbeta med andra statliga myndigheter och andra för att ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda och för staten som helhet. Digitala lösningar är ett medel för statsförvaltningen till bättre samverkan, och ett medel för effektivisering. Myndigheterna är dessutom enligt förordningen (2003:770) om myndigheternas elektroniska informationsutbyte skyldiga att i sin verksamhet främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen.

E-delegationen inrättades 2009 (dir. 2009:19) för att öka samordningen av de statliga myndigheternas digitala utvecklingsprojekt och består av sexton generaldirektörer och en representant från Sveriges Kommuner och Landsting. På förslag av E-delegationen har regeringen därefter ytterligare förstärkt samordningen genom att inrätta en nämndmyndighet för e-legitimationer, ge fyra myndigheter i uppdrag att samordna myndighetsövergripande behovsanalyser (dnr N2011/1368/ITP) och inrätta Statens servicecenter som tillhandahåller förvaltningsgemensamma tjänster inom löneadministration, ekonomiadministration och e-handel.

Regeringen har vidare i förordningen om myndigheternas elektroniska informationsutbyte reglerat förvaltningsansvaret för en myndighetsgemensam infrastruktur för säkra elektroniska försändelser mellan offentliga myndigheter och enskilda (Mina meddelanden), samt reglerat att statliga myndigheter ska hantera sina utgående beställningar av varor och tjänster elektroniskt. Verket för innovationssystem har uppdraget att ansvara för den nya webbplatsen oppnadata.se (dnr N2012/3599/ITP).

För att underlätta finansieringen av nya digitala tjänster har ett anslag för gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse inrättats i statsbudgeten. Via detta anslag har arbete med bl.a. E-legitimationsnämnden och elektroniska beställningar finansierats.

Åtgärderna har bidragit till att stegvis förbättra förutsättningarna för utvecklingen av förvaltningsgemensamma digitala tjänster. Ett antal förstudier och projekt har startats. Det finns nu ett behov av en sammanhållen strategi för att kunna prioritera mellan förvaltningsgemensamma projekt som bör genomföras och för att kunna koordinera genomförandet av projekten så att dubbelarbete och överlappning undviks.

Regeringen meddelade i budgetpropositionen för 2013 sin avsikt att stegvis förbättra styrningen, inklusive den finansiella styrningen, och samordningen av de statliga myndigheternas digitala utvecklingsprojekt (prop. 2012/13:1, utg. omr. 22). Denna strategi utgör ett steg i denna process genom att ge uttryck för regeringens målsättningar med förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt. Förvaltningsgemensamma digitala tjänster ska bidra till att medborgarnas vardag blir enklare och statsförvaltningen mer transparent och effektiv.

En viktig utgångspunkt är att digitalisering innebär möjligheter till att behandla personuppgifter mer enhetligt och rättssäkert (Datainspektionens rapport 2012:1 om rättsväsendets informationsförsörjning och den personliga integriteten). Effektivitet och service måste alltid vägas mot skyddet för den enskildes integritet vid utvecklingen av nya digitala tjänster. Personlig integritet ska värnas och gällande rätt tillämpas.

Kravet på likvärdig service till dem som inte använder digitala möjligheter ska också beaktas i utvecklingen. Antalet svenskar över 12 år som inte, eller mycket sällan, använder internet är 1,2 miljoner (Svenskarna och Internet 2012). Utgångspunkten bör vara en så långt möjligt likvärdig tillgång till service för alla och att alla människor ska kunna kommunicera med myndigheterna och ta del av deras information. Myndigheterna måste bl.a. utforma och anpassa sina webbplatser och lokaler så att de blir tillgängliga för alla, även för personer med funktionsnedsättning. Regeringens syn på hur en likvärdig tillgång till service i övrigt bör utvecklas redovisas i den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175).

Strategin anger målsättningar för hur projekt som tar fram digitala tjänster som är gemensamma för statsförvaltningen bör specificeras, prioriteras och genomföras. De målsättningar som beskrivs i strategin gäller för regeringens arbete med att utveckla statsförvaltningens förmåga att samverka digitalt. I denna strategi beskrivs även hur regeringens organisering och styrning av det förvaltningsgemensamma arbetet med digitala tjänster bör förstärkas. Avslutningsvis beskrivs ett antal strategiska utredningar och myndighetsövergripande utvecklingsinsatser som regeringen bedömer vara viktiga förutsättningar för strategins genomförande.

Mål

Statsförvaltningen spelar en central roll i utvecklingen av Sverige. Den ska vara innovativ, samverkande, rättssäker och effektiv, samt ha en väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet. Därigenom ska den bidra till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete. Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

I propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) lade regeringen fast att det övergripande syftet med digitalisering av statsförvaltningen bör vara att åstadkomma lägre kostnader och största möjliga nytta för företag och medborgare, förvaltningen och samhället som helhet. Samtidigt bör öppenheten i offentliga beslutsprocesser och tillgängligheten till offentlig information öka.

För att lyckas med detta bör det förvaltningsgemensamma arbetet med digitalisering ledas och samordnas på ett tydligare sätt. Samverkan, inte minst mellan statliga myndigheter, samt mellan dessa och externa parter, måste utvecklas. Skälet för det är att medborgare, företagare och andra organisationer i vissa fall har behov som bäst löses gemensamt.

Denna strategi förtydligar och preciserar de mål och strategiska ställningstaganden som uttrycks i den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175) och i den digitala agendan för Sverige (dnr N2011/342/ITP). Strategins inriktning ligger i linje med de grundläggande principerna för det internationella initiativet Open Government Partnership (OGP) för ökad transparens, ansvarstagande och delaktighet, samt i linje med EU:s överenskommelse i den s.k. Malmödeklarationen. Avsikten är att denna strategi ska underlätta regeringens arbete med att utveckla statsförvaltningen.

Målen anger inriktningen på regeringens arbete med att förbättra statsförvaltningens förmåga att samverka digitalt. De ska användas för regeringens koordinering av förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt och för att vägleda beredningen av beslut som leder till ökad samverkansförmåga genom t.ex. fler förvaltningsgemensamma tjänster eller standarder.

Mål: En enklare vardag för medborgare

Statliga myndigheter har lanserat en lång rad digitala tjänster under det senaste årtiondet och samverkan mellan myndigheter har ökat. Det finns dock mer att göra för att underlätta för dem som använder statsförvaltningens digitala tjänster.

Arbetet med att utveckla gemensamma och samverkande digitala tjänster som riktar sig till privatpersoner, företag och andra organisationer bör fortsätta och i högre grad än hittills baseras på samverkan med andra parter om det finns vara relevant, möjligt och ger ett mervärde. Utvecklingen bör drivas, inom ramen för det statliga åtagandet, utifrån konkreta behov hos användarna av tjänsterna och möjligheter att effektivisera statsförvaltningen. Därigenom kan effektiva, värdefulla och efterfrågade digitala tjänster utvecklas och tillgängliggöras.

Delmål 1: Digitala tjänster ska utformas efter användarnas behov

En central förvaltningspolitisk princip är att all offentlig verksamhet ytterst syftar till att tjäna medborgarna och att dessa därför i hög grad måste involveras i utvecklingen av offentliga myndigheters verksamhet. Statliga digitala tjänster bör utformas på ett sådant sätt att alla människor kan ta del av dem utifrån olika förutsättningar och behov. Det gäller t.ex. funktionsnedsättningar av syn, hörsel och kognitiva förmågor. En viktig målsättning bör vara att utvecklingen av digitala tjänster bidrar till att kvinnor respektive män är nöjda och nyttjar tjänsterna i likvärdig utsträckning. Utvecklingen av digitala tjänster bör vara behovsdriven, baseras på nytta och genomföras i samverkan med användarna. Utformningen av tjänsterna bör utgå ifrån användarens livssituation eller verksamhetsprocess. Det bör så långt det är lämpligt finnas minst ett digitalt alternativ när privatpersoner, företag och andra organisationer ska hämta information eller lämna uppgifter.

Delmål 2: Digitala tjänster ska vara enkla och säkra att använda

Det ska vara tryggt att använda statsförvaltningens digitala tjänster. Det ska också vara lätt för användaren att göra rätt. Säkerhetskrav och krav på uppgiftslämnande bör samordnas tydligare inom staten. Rutinerna för identifiering och underskrifter i samband med användning av digitala tjänster bör fungera på ett enkelt sätt för användaren, oavsett om denna befinner sig i Sverige eller i något annat EU-land. Rutinerna måste dessutom bidra till en god säkerhetsnivå.

Delmål 3: Det ska bli lättare att hitta rätt digital tjänst

Privatpersoner, företag och andra organisationer ska kunna hitta statsförvaltningens digitala tjänster i de sammanhang där tjänsterna behövs. En viss tjänst kan behöva finnas tillgänglig i flera sammanhang. Det kan exempelvis ske genom att information om tjänsterna görs tillgänglig på ett sådant sätt att tjänsterna kan presenteras i många aktörers tjänsteutbud. Detta ska i så fall göras på sådant sätt att personuppgifter och annan känslig information skyddas.

Mål: Öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet

Regeringen vill förbättra förutsättningarna för att nya och innovativa digitala tjänster ska kunna utvecklas i samhället. Genom att tillhandahålla statsförvaltningens information och digitala tjänster i standardiserade format ges möjlighet till företag och organisationer att kunna använda informationen och tjänsterna för utveckling av egna tjänster. Dessa tjänster kan komplettera statsförvaltningens utbud av tjänster och tillgodose de skilda behov som finns i samhället. Det är viktigt att framhålla att effektivitet och service alltid måste vägas mot skyddet för den enskildes integritet vid utvecklingen av nya digitala tjänster. Detta är särskilt viktigt om statliga myndigheters register och annan information tillhandahålls för användning och bearbetning av andra organisationer eller företag. Genom nya sociala och interaktiva medier skapas

nya förutsättningar för statsförvaltningens kontakter med medborgare och företag.

Insyn och öppenhet är grundläggande förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och det är därför viktigt med transparens och tillgång till information om den statliga förvaltningen. Digitala tjänster ger möjlighet att förverkliga offentlighetsprincipen på ett sådant sätt att information inte bara görs tillgänglig på begäran. Ett exempel är Openaid.se, som publicerar information om det svenska biståndet.

Genom att behandla statliga digitala tjänster som viktiga gemensamma samhällsresurser, kan statsförvaltningen bidra till samhällets utvecklingsförmåga och innovationskraft, samt även gynna det civila samhällets organisationer. Det kan t.ex. gälla information för vidareutnyttjande från statsförvaltningen, återanvändning av säkra statliga digitala tjänster i kommersiella tjänster, användning av e-legitimation i privat sektors tjänster eller en tjänst för ansökan av statligt bidrag inom ramen för en ideell organisations webbplats.

Delmål 4: Det ska bli lättare att hitta och använda öppna data

Tillgången till information som kan vidareutnyttjas bör underlättas inom de områden där den personliga integriteten inte berörs och utlämnandet inte strider mot någon författning. Det ska vara lätt att hitta information om dessa handlingar. Genom att publicera handlingarna som öppna data, där regeringen använder begreppet öppna data i en vid bemärkelse, kan statsförvaltningen uppfylla sitt uppdrag på ett mer effektivt sätt, samtidigt som andra aktörer kan förbättra sina tjänster.

Delmål 5: Fler ska kunna tillhandahålla statens digitala tjänster

En del av statens digitala tjänster har gränssnitt som kan kommunicera direkt med andra organisationers tjänster. Ett exempel är finansinstitutens automatiserade inrapportering av underlag som underlättar manuellt uppgiftslämnande i inkomstdeklarationen. Utvecklingen av statliga tjänster med sådana gränssnitt ska fortsätta, på ett säkert sätt och i den takt som är möjlig. Detta bidrar till att öka innovationskraften i samhället genom att statliga digitala tjänster kan ingå som delar i andra organisationers lösningar. Det underlättar även uppgiftslämnandet för privatpersoner, företag och andra organisationer, samt bidrar till kvaliteten och effektiviteten i statsförvaltningen.

Delmål 6: Möjligheter till insyn och delaktighet i verksamheten ska öka

Sociala och interaktiva medier skapar nya förutsättningar för kontakter mellan medborgare och många olika aktörer i samhället. Det är viktigt att staten tar till vara dessa möjligheter.

Regeringen avser att förbättra öppenheten och tillgängligheten till regeringens remissförfarande. Informationen om pågående remisser och tillgängligheten till inkomna remissyttranden för såväl remissinstanser som andra intressenter bör förbättras. Därtill vill regeringen förbättra möjligheterna

för intressenter som inte finns upptagna på remisslistan att yttra sig över utredningsförslag (se prop. 2009/10:175).

Mål: Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Digitaliseringen skapar möjligheter till effektivisering inom statsförvaltningen. Ökad effektivitet innebär, givet en oförändrad ärendemängd, antingen att ett likvärdigt resultat åstadkoms med mindre resurser, eller att ett bättre resultat åstadkoms med samma resurser som tidigare. Dessutom kan digitaliseringen minska statens direkta miljöpåverkan, t.ex. genom att ersätta pappersutskick med digitala alternativ, vilket leder till en hållbar statsförvaltning. Staten hanterar information som kan vara sekretessbelagd och samhällskritisk. Att ha en god informationssäkerhet, med integritetsskydd, riktighet, spårbarhet och arkivbeständighet, är därför viktigt.

Delmål 7: Statsförvaltningens informationsutbyte ska bygga på gemensamma standarder

En betydande del av informationsutbytet mellan statliga myndigheter sker i digital form. Det ökade digitala informationsutbytet bidrar till ökad effektivitet och högre datakvalitet. Det leder också till att uppgiftslämnande från privatpersoner, företag och andra organisationer minskar. Informationsutbyte ska ske i enlighet med författning och inom ramen för överenskomna standarder.

Standarder är en viktig grund för att skapa återanvändbara lösningar och hållbar samverkansförmåga. Digitala tjänster bör i så stor utsträckning som möjligt bygga på öppna standarder och använda programvara som frigör statsförvaltningen från beroendet av enskilda tekniker och lösningar.

Delmål 8: Statsförvaltningens informationssäkerhet ska förbättras

En förutsättning för en hållbar utveckling av digitala tjänster är att individen kan känna tillit till att de uppgifter som rör henne eller honom hanteras med hög integritet och på ett rättssäkert sätt. Den ökande digitaliseringen skapar nya sårbarheter. Samhällsviktiga funktioner behöver upprätthållas även i krislägen.

Statsförvaltningen behöver därför fortsätta att arbeta systematiskt med informationssäkerhet och ställa förvaltningsgemensamma säkerhetskrav då externa leverantörer anlitas. En förbättrad informationssäkerhet innebär att utvecklingen och förvaltningen av tjänster kan effektiviseras, samtidigt som kvaliteten ökar.

Delmål 9: Statsförvaltningens verksamhet ska effektiviseras genom ökad digitalisering

Digitala lösningar inom staten bör, i den mån det är möjligt och önskvärt, återanvändas och optimeras med avseende på statens behov som helhet. En viktig aspekt av effektivisering är att kunna nå lika goda resultat som tidigare med mindre resurser, eller bättre resultat med samma resurser som tidigare. Det ska vara möjligt att följa upp nyttorealiseringsen.

Statlig s.k. stödverksamhet, dvs. sådan verksamhet som är gemensam för många myndigheter, och inte utgör kärnverksamhet, bör samordnas i högre grad. Statsförvaltningen bör dra nytta av Statens servicecenters tjänster inom ekonomi- och löneadministration samt e-handel i syfte att åstadkomma en ökad effektivitet och sänkta administrations- och it-kostnader för staten som helhet.

Styrning och uppföljning av förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt

Regeringen meddelade i budgetpropositionen för 2013 sin avsikt att stegvis förbättra styrningen, inklusive den finansiella styrningen, och samordningen av statens digitala utvecklingsprojekt (prop. 2012/13:1, utg. omr. 22). Denna strategi utgör ett steg i den processen genom att bidra med mål för förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt. Nedan beskrivs de förutsättningar som i dag finns på plats och regeringens bedömning av dessa samt hur de kan förbättras så att statsförvaltningens förmåga att utveckla, genomföra och förvalta projekt som tar fram förvaltningsgemensamma digitala tjänster ökar.

Förvaltningen av befintliga förvaltningsgemensamma digitala tjänster

Det finns i dag ett antal förvaltningsgemensamma tjänster på plats. Bland dem finns det några som har tillkommit under senare år. Skatteverket har ansvaret för infrastrukturen för säker elektronisk myndighetspost (Minameddelanden.se). Ekonomistyrningsverket har föreskriftsrätt för elektroniska fakturor och beställningar. Statens servicecenter (statenssc.se) tillhandahåller och förvaltar digitala tjänster inom löneadministration, ekonomiadministration och e-handel. Statens jordbruksverk har ansvar för den förvaltningsgemensamma tjänstekatalogen (tjanster.interoperabilitet.se).

Myndighetsövergripande behovsanalys

Regeringen beslutade i mars 2011 att uppdra åt fyra statliga myndigheter att samordna de aktörer som berörs inom vissa utvecklingsområden (dnr N2011/1368/ITP). Skatteverket ansvarar för privatpersoner, Bolagsverket för företag och företagande, Transportstyrelsen för fordon och förare, samt Lantmäteriet för geodata och fastighetsinformation. Myndigheterna ska bl.a. identifiera behov av digitala tjänster med utgångspunkt från medborgarens livssituation (s.k. livshändelser).

Regeringen bedömer att denna metod, där särskilda myndigheter ges ett samordningsansvar och får i uppdrag att beskriva myndighetsövergripande tjänster som utgår från de olika målgruppernas behov, har fungerat väl och bör utvecklas. Det kan därför vara lämpligt att peka ut ytterligare utvecklingsområden och myndigheter som ges samordningsansvar för dessa områden. Tänkbara utvecklingsområden finns bl.a. inom de programområden som Centrum för eSamhället inom Sveriges Kommuner och Landsting arbetar med och inom den verksamhet inom statsförvaltningen som har gemensamma behov (t.ex. ekonomiadministration).

Samordnat genomförande av nya gemensamma digitala tjänster

E-delegationen har inrättat ett programråd och ett programkontor i syfte att samordna de förvaltningsgemensamma tjänster som delegationen har tagit initiativ till (se SOU 2012:68). E-delegationen har dessutom identifierat nio andra viktiga samordningsområden som kommer att behandlas i programrådet.

Dessa är: informationsarkitektur, rättsliga förutsättningar, informationssäkerhet, behovsdriven utveckling, nyttorealiserings, förvaltning, återanvändning och erfarenhetsöverföring, kommunikation, samt finansiering/resurser. E-delegationen arbetar även med att ta fram tydligare riktlinjer för hur förvaltningsgemensamma tjänster och kommunikationen med medborgare genom olika typer av digitala tjänster bör realiseras.

Uppföljning av digitala samverkansprojekt

E-delegationen har regeringens uppdrag att, utifrån de förvaltningspolitiska målen och de mål som regeringen kan komma att besluta om inom området, följa upp myndigheternas arbete med e-förvaltning. E-förvaltningsarbetets konsekvenser för användarna ska beskrivas och analyseras.

Regeringen planerar att följa upp hur vissa myndigheter – utifrån målsättningarna i strategin – arbetar med förvaltningsgemensamma utvecklingsfrågor eller där det annars bedöms vara strategiskt viktigt.

Inom ramen för den årliga myndighetsdialogen bör myndigheternas digitala samverkan följas upp för de myndigheter som deltar i förvaltningsgemensamma digitala utvecklingsprojekt eller där det annars är strategiskt viktigt.

Regelverk för samordnad informationshantering

För att kunna ta till vara alla de fördelar som ökad digitalisering kan leda till för enskilda, samt för staten som helhet, samtidigt som information om individen skyddas, behöver vissa gemensamma regler och standarder finnas oavsett vilket sakområde som berörs.

Av förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte framgår att en myndighet i sin verksamhet ska främja utvecklingen av ett säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen. Förvaltningsgemensamma digitala tjänster och gemensamma regler för säker elektronisk informationsöverföring är exempel på områden som behöver utvecklas.

Samverkan med andra aktörer

Regeringen har under utarbetandet av denna strategi fört dialog med Sveriges Kommuner och Landsting. Möjligheterna till fördjupad samverkan kring öppna data och gemensamma digitala tjänster ska därför närmare studeras tillsammans.

Regeringen samverkar löpande med privata aktörer och andra organisationer i civilsamhället. Detta sker genom flera forum som regeringen inrättat: Digitaliseringsrådet, Användningsforum, Digitaliseringskommissionen, Innovationsrådet, E-delegationen och E-legitimationsnämnden.

För att möta en alltmer integrerad inre marknad, där nya företag startas över nationsgränserna och där människor väljer att arbeta eller flytta mellan medlemsländerna, behöver utvecklingen i Sverige med ökad digitalisering också gå hand i hand med den utveckling som sker på EU-nivå. En rad myndigheter deltar aktivt i olika projekt på EU-nivå som bl.a. syftar till att fördjupa den digitala inre marknaden. Det finns ett behov av ökad samordning inom Regeringskansliet för att samordna alla aktörer som ingår i EU-projekt i syfte att undvika dubbelarbete. E-delegationen har i uppdrag att bistå regeringen i det internationella arbetet inom området e-förvaltning.

Nordiska ministerrådets it-forum arbetar med frågan om etablering av ett närmare samarbete mellan de nordiska länderna i generella frågor som bl.a. rör digitalisering av statsförvaltningen. Forumet har inrättat två gemensamma arbetsgrupper kring s.k. molntjänster. Grupperna utbyter erfarenheter och kunskap inom områdena upphandling och regelverk. Nästa steg är att genomföra förstudier om närmare samverkan.

Den svenska staten deltar i Open Government Partnership (OGP, dnr UD2011/48678/USTYR). OGP är ett partnerskap mellan regeringar, civilsamhälleorganisationer och privata aktörer. Målet är att stärka öppenhet och transparensfrågor globalt, bl.a. genom ett bättre användande av it. Deltagande länder åtar sig att genomföra konkreta insatser för att öka transparens och medborgerlig insyn, motverka korruption och ta till vara nya teknologiska möjligheter för att främja väl fungerande förvaltningar. Sverige har i ett första steg fokuserat sitt åtagande till biståndsområdet, och kommer genom att anmäla denna strategi bredda sitt åtagande.

Förvaltningsgemensamma utvecklingsinsatser

Följande utvecklingsinsatser bedöms vara särskilt viktiga för statsförvaltningens förmåga att samverka digitalt. Nedanstående lista är uppdelad efter strategins tre mål och består av nya och pågående insatser.

Enklare vardag för medborgare

Utredning om morgondagens digitala bemötande

E-delegationen arbetar med att hålla ihop den övergripande beskrivningen av hur morgondagens digitala kommunikation mellan medborgare och statsförvaltningen bör vara utformad. E-delegationen utreder om, och hur, privatpersoners och företags möten med offentlig sektor skulle kunna förenklas genom enhetliga förvaltningsgemensamma digitala tjänster.

Svensk e-legitimation

En av förutsättningarna för effektiva och framgångsrika digitala tjänster är att det finns väl fungerande tjänster för elektronisk identifiering, signering och validering (e-legitimationer). Med hjälp av en e-legitimation kan en användare av elektroniska tjänster både bevisa sin identitet och med elektronisk signatur bekräfta lämnade uppgifter. Regeringen har förstärkt samordningen av e-legitimationer genom att inrätta en nämndmyndighet för e-legitimationer, E-legitimationsnämnden. Ett nytt system för e-legitimation kommer att införas, med målet att det ska finnas tillgängligt för anslutning den 1 juli 2013. För närvarande pågår dock förhandlingar om en ny EU-förordning inom området.

Mina meddelanden

Skatteverket har i uppgift att ansvara för en gemensam infrastruktur, kallad Mina meddelanden (minameddelanden.se), som medger att privatpersoner och företag på ett säkert elektroniskt sätt kan kommunicera skriftligen med offentliga myndigheter. Införandet av Mina meddelanden planeras ske i hög takt under de kommande åren. Det finns anledning att överväga om Mina meddelanden kan användas även för att tillgodose medborgarens behov av att se information om sina myndighetsärenden.

Mina fullmakters visningstjänst

Bolagsverket har, baserat på E-delegationens förstudie Mina fullmakter, påbörjat arbetet med att ta fram en uppdragsbeskrivning för en gemensam visningstjänst som samlar och presenterar en översiktlig vy över enskildas fullmakter till andra enskilda som har utfärdats och som lagras i olika register hos exempelvis de statliga myndigheterna. I ett senare skede får det bedömas om reglering behövs i syfte att sprida denna tjänst.

Effektivare informationsförsörjning – ekonomiskt bistånd

Centrala studiestödsnämnden har, tillsammans med andra statliga myndigheter och Sveriges Kommuner och Landsting, för E-delegationens räkning genomfört en förstudie om hur informationsförsörjningen mellan statliga myndigheter och kommuner kan effektiviseras när en privatperson ansöker om ekonomiskt bistånd från kommunen. Berörda statliga myndigheter och arbetslöshetskassor ska utveckla s.k. bastjänster för att kunna lämna efterfrågad information till handläggare vid kommunernas socialtjänster och till berörda privatpersoner.

Öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet

Vägledning om vidareutnyttjande av offentlig information

Arbetet med att ta fram en vägledning för vidareutnyttjande av information från offentliga myndigheter pågår inom E-delegationen. Vägledningen riktar sig till offentliga myndigheter och syftar bl.a. till att bidra till att mer information blir tillgänglig för dem som ska vidareutnyttja den och att det ska bli enklare att hitta denna information.

Bättre förutsättningar för vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen

Regeringen avser att utse en särskild utredare som ska föreslå författningsändringar som behövs för att genomföra ändringarna i det s.k. PSI-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn) i svensk rätt. Däribland ska utredaren se över myndigheters bemyndiganden om uttag av avgifter för tillhandahållande och vidareutnyttjande av information för ökad tydlighet.

Öppnadata.se

Regeringen har uppdragit åt Verket för innovationssystem att utveckla innovationsportalen öppnadata.se (dnr N2012/3599/ITP). Innovationsportalen ska underlätta för dem som vill bygga produkter och tjänster, till exempel i form av digitala mobila tjänster, baserat på data från statliga myndigheter och andra offentliga myndigheter, samt från de privata aktörer som vill. Portalen ska finnas på plats i början av 2013 och därefter vidareutvecklas. Statliga myndigheter, men även kommuner och landsting ska ges möjlighet att publicera sina redan tillgängliggjorda data. Verket för innovationssystem har ansvar för uppdraget, som ska utföras i samverkan med olika aktörer på området.

Sveriges åtagande inom Open Government Partnership

Regeringen avser genom att anmäla denna strategi att bredda sitt åtagande inom ramen för Open Government Partnership när det gäller digitalisering av statsförvaltningen och att öka samordningen inom Regeringskansliet av frågor som ryms inom initiativet.

Informationshanteringsutredningen

Informationshanteringsutredningen tillsattes av regeringen den 6 oktober 2011 (dir. 2011:86). En särskild utredare ser över den s.k. registerlagstiftningen, och vissa därmed sammanhängande frågor, i syfte att skapa rättsliga förutsättningar för en mer effektiv e-förvaltning, där såväl den enskildes rätt till personlig integritet som allmänhetens berättigade anspråk på insyn i den offentliga verksamheten tillgodoses. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2014.

Utredning om ökad transparens i remisshanteringen

I en förstudie ska det ses över om Regeringskansliets utskick av remisser, t.ex. över betänkanden, skrivelser och promemorior, kan förändras på ett sätt som förbättrar öppenheten kring och tillgängligheten till regeringens remissförfarande. Informationen om pågående remisser och tillgängligheten till inkomna remissyttranden för såväl remissinstanser som andra intressenter bör förbättras. Därtill vill regeringen förbättra möjligheterna för intressenter som

inte finns upptagna på remisslistan att yttra sig över utredningsförslag. I arbetet, som ska genomföras under 2013, ska det även ingå att belysa om yttranden alltid ska lämnas och tas emot elektroniskt.

Verksamt.se vidareutvecklas

Regeringen gav den 15 december 2011 Tillväxtverket i uppdrag att, i samarbete med Bolagsverket och Skatteverket, vidareutveckla den myndighetsgemensamma företagarportalen verksamt.se, som syftar till att underlätta i samband med start av nytt företag och utveckling av ett befintligt företag (dnr N2011/1860/ENT). Myndigheterna ska bl.a. säkerställa att det, inom ramen för verksamt.se, finns systemgränssnitt för privata aktörer m.fl. att bygga vidare på. Information om gränssnitten ska publiceras i den gemensamma tjänstekatalogen (tjanster.interoperabilitet.se).

Den svenska kontaktpunkt som utvecklats inom ramen för tjänstedirektivet finns också på verksamt.se. Där kan en tjänsteföretagare få tillgång till administrativ information och kunna ansöka om de tillstånd som behövs för att starta sin verksamhet. Kontaktpunkten länkar vidare till övriga europeiska kontaktpunkter för de fall där tjänsteföretagaren vill etablera sig i eller tillhandahålla en tjänst i ett annat EU-land.

Utredning om säkra myndighetstjänster med koppling till externa system

Valmöjligheterna och enkelheten för både medborgare, offentliga myndigheter, organisationer och andra privata aktörer skulle kunna öka om offentliga myndigheters externa digitala tjänster publiceras med systemgränssnitt som är öppna för andra än myndigheten själv. Med s.k. öppna gränssnitt ges möjlighet för andra aktörer att utveckla lösningar baserade både på myndigheternas tjänsteutbud och på annan funktionalitet som aktörerna erbjuder sina kunder, givet att sekretesslagstiftning och annan lagstiftning upprätthålls. Detta ska göras på ett säkert sätt och hindrar inte att statsförvaltningen, inom sitt uppdrag, själv erbjuder tjänster till slutanvändare. Frågan om förbättrade förutsättningar för användning av statliga myndigheternas säkra digitala tjänster i andra aktörers tjänsteutbud behöver utredas.

Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten

Nationell strategi för interoperabilitet

E-delegationen utarbetar för närvarande, i samverkan med andra aktörer, ett förslag till en nationell strategi för interoperabilitet. Strategin ska utgöra en vägledning för myndigheternas informationsutbyte mellan offentliga organisationer samt mellan offentliga organisationer och externa aktörer. En första version är planerad att presenteras vid årsskiftet 2012–2013. I arbetet ingår att förbättra stödet till myndigheterna med hjälp av en kommande webbplats, interoperabilitet.se, samt att ta fram ett ramverk för interoperabilitet.

Gemensam katalog för offentliga myndigheters digitala tjänster

En gemensam statlig tjänstekatalog är ett verktyg som underlättar för externa it-utvecklare att hitta relevant information om bl.a. statliga digitala tjänster och som därmed kan leda till att dessa tjänster kan inkluderas i externa lösningar. Syftet är bl.a. att bidra till innovation, minska uppgiftslämnandet och effektivisera utvecklingen av digitala tjänster. Statens jordbruksverk ansvarar

för tjänstekatalogen. Tjänstekatalogen kommer att kompletteras med ytterligare information om tjänsterna.

Strategi för myndigheternas informationssäkerhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har, utifrån sitt uppdrag att samordna samhällets informationssäkerhet, tagit fram en strategi för informationssäkerhet i e-förvaltning. E-delegationen har antagit strategin som en vägledning och den kommer att tillhandahållas i form av en handlingsplan.

Syftet med strategin är att skapa förutsättningar för de offentliga myndigheterna att bedriva it-verksamhet med en sådan nivå på informationssäkerhet att den enskildes och myndigheters behov av tillgänglighet, tillit och effektivitet kan tillgodoses. Strategin ska lägga grunden för att offentliga myndigheter på ett sammanhållet sätt ska kunna hantera de nya risker på samhällsnivå som uppstår då alltmer information och it-lösningar koncentreras och som inte kan hanteras fullt ut genom den enskilda organisationens eget säkerhetsarbete.

Det systematiska och gemensamma informationssäkerhetsarbetet ska också leda till att samhällsviktiga leverantörer till de offentliga myndigheterna kan genomföra sina uppdrag i vardagen såväl som under en kris.

Utredning om en ny strategi för samhällets informationssäkerhet

Den nu gällande handlingsplanen för samhällets informationssäkerhet (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 2012–2015) gäller 2012 – 2015. Regeringen avser att tillsätta en utredning med uppdrag att utforma ett förslag till ny nationell strategi för samhällets informationssäkerhet. Arbetet kommer även att beröra statsförvaltningen.

Utredning om basinformation och dess finansiering

Digitaliseringen aktualiserar frågan om att se över samhällets grundläggande informationsförsörjning (grunddata, basinformation) och dess finansiering, i syfte att bidra till kvalitet, säkerhet och effektivitet inom de statliga myndigheternas verksamhet, förenkla vardagen och indirekt gynna innovation i samhället. Därför behöver statens grunddatahantering utredas. Grundläggande uppgifter om person, företag och fastigheter är exempel på information som kan belysas.

E-beställningar

Regeringen har genom en ändring i förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte fattat beslut om införande av elektroniska beställningar (e-beställningar) i staten, vilket nu är obligatoriskt att använda för alla statliga myndigheter med fler än 50 anställda. Systemet ska vara infört före 2013 års utgång. E-beställningar kompletterar den elektroniska fakturahanteringen, som infördes i staten 2008 och som har inneburit såväl rationalisering som ökad kvalitet i fakturahanteringen. I syfte att sänka kostnaderna för införande, drift- och underhåll av e-beställningar i statsförvaltningen erbjuder Statens servicecenter e-beställningar som tjänst åt alla myndigheter.

Förstudie om e-arkiv och e-diarium som tjänst hos Statens servicecenter

E-delegationen föreslog i betänkandet Så enkelt som möjligt för så många som möjligt – En bit på väg (SOU 2011:27) att myndigheternas diarium och arkiv bör digitaliseras. Regeringen går nu vidare med finansiering av förslaget om förvaltningsgemensamma specifikationer. Dessutom kommer en förstudie att

genomföras under 2013 avseende en utökning av Statens servicecenters tjänsteutbud vad gäller e-arkiv och e-diarium.

Svenskt deltagande i EU-förhandlingar om införande av elektroniska upphandlingar

Övergången till elektronisk upphandling är en prioriterad fråga. Förslagen till nya direktiv inom upphandlingsområdet som för närvarande förhandlas mellan EU:s medlemsstater omfattar krav på en obligatorisk övergång till elektronisk upphandling i vissa delar av upphandlingsförfarandet. Sverige har ställt sig positivt till kraven.

Utredning om en gemensam avropsplats för molntjänster

Det finns behov av att utreda möjligheter till förbättrad hantering vid avrop av ramavtalsupphandlade digitala tjänster som är färdiga att levereras över internet (s.k. molntjänster). Ett exempel på en sådan tjänst är det kontorsstöd som Statens inköpscentral nu upphandlar. Frågan som behöver övervägas vidare är om det går att ge möjlighet att genomföra avrop av molntjänster med hjälp av it-stöd.

Förstudie om rationalisering av statliga myndigheters it-drift

Statsförvaltningens samlade it-drift kostar ca 15,5 miljarder kronor årligen enligt en preliminär beräkning av E-delegationen. E-delegationen genomför 2012–2013 en fördjupad förstudie och planerar att i sitt delbetänkande som kommer att överlämnas i oktober 2013 att redovisa förslag om hur statens it-drift kan effektiviseras och rationaliseras.